

Bijlage 2 Reactie van het college op de managementletter 2023

Hoofdstuk 2 Onze evaluatie van uw interne beheersomgeving (pag. 6)

Rechtmatigheidsverantwoording wordt opgenomen in de jaarrekening 2023 (pag. 6)

Na enkele jaren van uitstel van de nieuwe wetgeving legt het college met ingang van 2023 voor het eerst zelfstandig verantwoording af over de rechtmatigheid van het gevoerde financieel beheer. Hiervoor wordt de 'Rechtmatigheidsverantwoording' in de jaarrekening opgenomen en wordt voor zover nodig ook in de paragraaf Bedrijfsvoering een toelichting op de afwijkingen gegeven. Een aantal ontwikkelingen, randvoorwaarden en uitgangspunten zijn van belang voor de Rechtmatigheidsverantwoording 2023.

De commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) heeft in september de definitieve kadernota rechtmatigheid gepubliceerd. De commissie BBV geeft via de kadernota rechtmatigheid haar visie op de invulling van het begrip rechtmatigheid. Een eerdere versie van deze kadernota is in 2021 gepubliceerd. Vragen en verzoeken van stakeholders zijn aanleiding geweest om de kadernota op onderdelen te verduidelijken. De accountant noemt in de managementletter de belangrijkste elementen uit de (nieuwe) kadernota.

Reactie:

Voor het college is de kadernota rechtmatigheid het vertrekpunt voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Modelverantwoording (pag. 8)

De commissie BBV heeft in de kadernota rechtmatigheid 2023 een (verplicht) model voor de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen.

Reactie:

Het college neemt dit model over bij de uitwerking van de rechtmatigheidsverantwoording.

Vaststelling verantwoordings- en rapporteringsgrens en normenkader 2023 (pag. 8)

De verantwoordingsgrens is een door de raad vastgesteld bedrag, waarboven het college de afwijkingen moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording (bandbreedte van 0% tot 3%). Deze verantwoordingsgrens is opgenomen in het Controleprotocol jaarrekening 2023 en 2024 Heemstede. Naar verwachting stelt de raad deze 30 november 2023 vast. Het college heeft, net als de accountant in voorgaande jaren, een verantwoordingsgrens van 3% (van de totale lasten van de gemeente, inclusief toevoegingen aan de reserves) voorgesteld. Daarnaast kan de raad een rapporteringsgrens vaststellen voor afwijkingen lager dan de verantwoordingsgrens. Deze afwijkingen worden toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering. Er is (nog) geen rapportagegrens vastgesteld.

Reactie:

Om te bepalen welke afwijkingen in de Paragraaf bedrijfsvoering moeten worden toegelicht moet de raad een rapporteringsgrens vaststellen. Voorstel is om voor de rapporteringsgrens aan te sluiten bij de normen die de accountant de afgelopen jaren heeft gehanteerd. Voorstel is om dit percentage tegelijkertijd met het Normenkader 2024 vast te stellen. Naar verwachting wordt deze in de maand februari 2024 aan de raad aangeboden.

De paragraaf Bedrijfsvoering wordt belangrijker (pag. 9)

De paragraaf 'Bedrijfsvoering' kent geen voorgeschreven wettelijke structuur. Rechtmatigheidsbevindingen zullen naar aanleiding van de wijziging in de kadernota rechtmatigheid 2023 relevanter worden voor de raad. Rechtmatigheidsbevindingen groter dan de

rapporteringsgrens, moeten in de paragraaf bedrijfsvoering worden toegevoegd en toegelicht. Daarom benadrukken wij om te zorgen voor een paragraaf bedrijfsvoering die een hoge informatiewaarde heeft ten aanzien van de rechtmatigheidsbevindingen: van beschouwend naar verantwoord en verklaren.

Reactie:

Dit advies zal betrokken worden bij de opstelling van de paragraaf Bedrijfsvoering.

Aandachtspunten verbijzonderde interne controle (VIC) (pag. 9)

In het Intern Controleplan 2023 is een nadere invulling gegeven aan de betreffende artikelen in de financiële verordening. Een goed opgezette VIC is een belangrijke pijler waarop de gemeente in het kader van planning en control moet kunnen steunen. Tevens is de VIC een belangrijke basis voor de rechtmatigheidsverantwoording maar ook voor het verbeteren en versterken van de administratieve organisatie. De accountant geeft het volgende mee voor wat betreft de VIC:

- Het Intern Controleplan 2023 is gericht op controle van de (financiële) rechtmatigheid. Dat is niet conform artikel 22 (getrouwheid) van de financiële verordening. Advies is om het Intern Controleplan hierop aan te passen;
- De risico's vanuit de fraude risicoanalyse kunnen in het "Plan van aanpak rechtmatigheidsverantwoording" concreter worden geformuleerd;
- Neem de onderkende risico's uit de fraude risicoanalyse mee in de VIC werkzaamheden;
- De controle aanpak is gegevensgericht ingestoken. Om tot een systeemgerichte controle uit te kunnen voeren moet nog een aantal verbetermaatregelen getroffen worden;
- De verantwoordelijkheid voor het beschrijven en actueel houden van de procesbeschrijvingen zou in het lijnmanagement (1^e lijn) moeten liggen. Nu wordt dit hoofdzakelijk door de medewerker AO/IC (2^e lijn) opgepakt;
- De betrouwbaarheid van de IT, informatieveiligheid en privacy vormt nog geen onderdeel van de VIC. Er is ook geen IT-audit uitgevoerd. Een IT-audit kan de organisatie verder helpen bij het professionaliseren en inrichten van controles gericht op de effectiviteit van de IT General Controls. Advies is om als nulmeting een IT-audit te laten uitvoeren;
- Neem alle rechtmatigheidscriteria mee in het Intern Controleplan;
- Bij de uitvoering van de VIC wordt gebruikt gemaakt van de ondersteuning door een externe partij. Zorg voor helderheid en afstemming over de opdrachtverstrekking naar de externe partij zodat de planning conform het Intern Controleplan uitgevoerd wordt.

De conclusie is dat er nog het nodige moet gebeuren voor de VIC maar er is ook al veel wel geregeld.

Reactie:

Het college ziet het belang in van een goede invulling van de VIC. Adviezen van technische aard worden zoveel mogelijk meegenomen. In 2024 wordt de verantwoordelijkheid voor de procesbeschrijvingen en lijncontroles nadrukkelijk neergelegd bij de 1^e lijn. Daarbij zal de medewerker AO/IC de medewerkers met advisering bijstaan. Met de externe partij die ondersteunt met de VIC wordt op korte termijn geëvalueerd met als doel helderheid te krijgen over de opdrachtverstrekking en de uitvoering van de VIC conform het Intern Controleplan. Daarnaast zet de gemeente meer in op centrale aansturing van de VIC, zodat de afspraken en doelen vanuit het Intern Controleplan worden behaald.

Aandacht voor fraudepreventie en -beheersing en communicatie met bestuur verdient aandacht (pag. 13)

In 2023 is de frauderisicoanalyse geactualiseerd. De frauderisico's zijn volgens de accountant niet voldoende concreet gemaakt. Wat een sterk punt is, is dat er in de frauderisicoanalyse is opgenomen de kans en impact wanneer een risico zich voor zou doen. De accountant adviseert om in de

frauderisicoanalyse ook een inschatting te maken van de mogelijk financiële gevolgen. Bij de uitvoering van de VIC zijn de frauderisico's nog onvoldoende meegenomen. Wat verder van belang is, is de frauderisicoanalyse als dynamisch instrument te beschouwen, bijvoorbeeld door het regelmatig op de agenda van het MT en college te zetten en periodiek te actualiseren. De frauderisicoanalyse is nog niet met de auditcommissie en de raad besproken.

Reactie:

Het college onderschrijft het belang van monitoren van frauderisico's binnen de organisatie en gaat periodiek aandacht aan besteden. De frauderisicoanalyse wordt periodiek geactualiseerd en besproken worden in het MT en het college. Daarnaast wordt de frauderisicoanalyse met de auditcommissie gedeeld en wordt de raad geïnformeerd.

IT omgeving (pag. 14)

Mogelijk wordt er nog niet optimaal gebruik gemaakt van de beschikbare beheersingsmaatregelen (IT-controls) in applicaties die impact hebben op de administratieve organisatie en interne beheersing. De accountant adviseert te onderzoeken of er meer gebruik gemaakt kan worden van de in de IT-systemen opgenomen controles ter ondersteuning van de interne controle.

Reactie:

De gemeente is in 2021 gestart met het beschrijven en vastleggen van processen. Via deze ontwikkeling wordt meer inzicht gegeven in de procescontroles bij de uitvoerende afdelingen en op welke manier informatiesystemen daaraan kunnen bijdragen. Niet alle aanbevelingen ten aanzien van dit punt kunnen op korte termijn opgepakt worden door beperkingen in de aanwezige systemen. De procesontwikkeling en het toegangsbeheer blijft de gemeente de komende jaren voortzetten met de verwachting dat het de mogelijkheid creëert om de ICT omgeving beter in te zetten voor de interne beheersing.

Blijf de follow up van de bevindingen uit de interne- en externe controle monitoren (pag. 14)

In eerdere managementletters zijn aanbevelingen opgenomen om de bedrijfsvoering te versterken en de risico's te verminderen. Er is een rapportage 'Voortgang verbetermaatregelen per proces' opgesteld. Deze rapportage bevat de aanbevelingen vanuit eerdere managementletters en accountantsverslagen tot en met 2022. De rapportage geeft inzicht in de voortgang van de aanbevelingen.

Reactie:

Het MT heeft de rapportage 'Voortgang verbetermaatregelen per proces' op 20 november 2023 vastgesteld. De rapportage wordt twee keer per jaar (maart en september) bijgewerkt met de actuele status en wordt voorgelegd aan het MT ter vaststelling. De rapportage van september wordt als bijlage bij het collegevoorstel voor de managementletter gevoegd en wordt zo gedeeld met de auditcommissie. Na vaststelling van de managementletter 2023 worden de acties overgenomen in de rapportage. Daarbij wordt er meteen een planning en prioritering aan gehangen.

Hoofdstuk 3 Procesbevindingen (pag. 16)

Financiële processen, aandachtspunten en verbetermogelijkheden (pag. 16)

In hoofdstuk 3 van de managementletter zijn de bevindingen, adviezen en aanbevelingen uit hoofdstuk 2 kort weergegeven en zijn aandachtspunten en verbetermogelijkheden voor diverse processen zichtbaar gemaakt.

Reactie:

Het college onderkent deze bevindingen, adviezen en aanbevelingen en gaat hier opvolging aan geven. De hier genoemde punten nemen we mee in de rapportage 'Voortgang verbetermaatregelen per proces'. Daarbij benoemen we de planning en prioritering. De voortgang van de verbetermaatregelen monitoren we periodiek (maart en september) wordt door het MT vastgesteld. De rapportage van september wordt jaarlijks als bijlage bij het collegevoorstel voor de managementletter gevoegd en wordt zo gedeeld met de auditcommissie.

De onderbouwing van prestatielevering blijft een aandachtspunt. Formuleer beleid en pas dit toe (pag. 19)

Bij het autoriseren van de inkoopfacturen geven de 'prestatieverklaarders' hun akkoord. Er wordt geen toelichting of ondersteunende documentatie in de financiële applicatie vastgelegd. Het is daarom voor de VIC lastig om achteraf de prestatielevering bij de inkoopfactuur vast te stellen. De accountant vindt dit een belangrijk aandachtspunt en heeft hierop in voorgaande jaren ook op geadviseerd.

Reactie:

De gemeente ontwikkelt begin 2024 een beleid voor prestatielevering en stelt deze vast. Uitgangspunt hierbij is een meer risico-gerichte benadering. De functionaliteiten van het financieel systeem worden waar mogelijk ingezet bij de vastlegging van de prestatielevering. Daarnaast wordt in de organisatie opnieuw aandacht besteed aan het proces accorderen inkoopfacturen. Het resultaat moet zijn een zichtbare documentatie van de prestatielevering die waar mogelijk in het financieel systeem is vastgelegd. Het achteraf vaststellen van de rechtmatigheid van de betaling is daarmee eenvoudiger.

Rechtmatigheid aanbestedingen (pag. 19)

Omdat preventieve maatregelen (waarborgen aan de voorkant) nog niet volledig de risico's matigen van onrechtmatig aanbesteden, voert de gemeente achteraf nog een controle op de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen uit door middel van een zogenaamde crediteurenspendanalyse. Ten tijde van de interim-controle is de crediteurenspendanalyse nog niet volledig uitgevoerd en zijn er ook nog geen conclusies beschikbaar. Wel zijn de eerste risico's in beeld gebracht en daar wordt actie op ondernomen. Een volledige crediteurenspendanalyse vindt plaats in 2024 waardoor dan pas duidelijk is of er rechtmatig is aanbesteed of dat er sprake is van afwijkingen. Tussentijds heeft de VIC hier nog geen controle op kunnen doen. De accountant adviseert om de crediteurenspendanalyse minimaal twee keer per jaar (volledig) uit te voeren.

Reactie:

De gemeente erkent uiteraard het belang van het halfjaarlijks uitvoeren van een spendanalyse. Zeker omdat het waardevolle informatie oplevert over de rechtmatigheid. Het staat op dit moment in onze organisatie alleen op gespannen voet met doelmatigheid. Elk jaar worden stappen gezet om de inkoopfunctie te professionaliseren en dit begint zijn vruchten af te werpen. De collega's weten de inkoopregisseur en Stichting Rijk steeds beter te vinden. Dit betekent wel dat er soms keuzes gemaakt moeten worden waar de tijd aan besteed wordt. Op dit moment ligt het zwaartepunt bij het ondersteunen van collega's bij hun inkooptrajecten en deze tot een goed einde te brengen. De

gemeente is zeker bereid om te onderzoeken hoe we een werkwijze kunnen creëren waar we de halfjaarlijkse spendanalyse kunnen uitvoeren, zonder dat dit ten koste gaat van de ondersteuning aan de voorkant van de inkoopfunctie en staat open voor suggesties vanuit de accountant en de VIC.

Hoofdstuk 4 Overige onderwerpen en aandachtspunten voor de jaarrekening (pag. 22)

Jeugdzorg – Perceel 1 naar taakgerichte bekostiging en samenwerking in de regio (pag. 22)

Door een wijziging in de organisatie van de jeugdhulp perceel 1 (complexe jeugdhulp) is de financiering gewijzigd naar taakgerichte bekostiging met lumpsum financiering in plaats van bestedingen en afspraken op basis van prijs keer hoeveelheid.

De gemeente is daarmee minder afhankelijk van diverse zorgaanbieders en het aantonen van geleverde prestaties door die zorgaanbieders. Echter de kwalitatieve afrekening en het vaststellen van geleverde prestaties en mogelijke verrekeningen binnen de deelnemende gemeenten zijn nog niet concreet uitgewerkt. Dit is een mogelijk aandachtspunt om de lasten over 2023 voldoende te onderbouwen voor de gemeente, alsook voor de IASZ welke verantwoording dient af leggen aan de gemeente Bloemendaal. Daarnaast is het moment om te komen tot een finale afrekening tevens van belang om goed te monitoren en tijdig af te wikkelen ten behoeve van de jaarrekeningcontrole.

Reactie:

Het college kan zich vinden in deze opmerking. We volgen de ontwikkelingen op de voet en houden nauw contact met het team IASZ. Mochten we tegen knelpunten aanlopen, melden we dit de raad en de accountant zo snel mogelijk.

De jaarrekeningcontrole en onze algemene aandachtspunten daarbij (pag. 22)

De accountant start op 2 april 2024 met de controle van de jaarstukken. Daarvoor vraagt de accountant dat zichtbaar een aantal interne controles hebben plaatsgevonden.

Daarnaast vraagt de accountant aandacht zoals voorgaande jaren voor een aantal punten zoals de tijdige analyse van begrotingsoverschrijdingen op programma's en investeringskredieten, adequate voorbereiding van de WNT-verantwoording, het opleveren en controle van de SiSa-bijlage en specificaties en onderbouwing waarbij sprake is van complexiteit of subjectiviteit (schattingen).

Reactie:

De gemeente zorgt voor een zo goed mogelijke voorbereiding van de jaarrekeningcontrole. Uitgangspunt is dat voor de komst van de accountant het controledossier zo volledig mogelijk is.

Aandachtspunten bij de voorbereiding op uw verantwoordingstraject SiSa-bijlage (pag. 24)

De SiSa-bijlage is een verplicht onderdeel van de jaarrekening geworden en betreft een format voor de verantwoording van meerdere specifieke uitkeringen tegelijk. De afgelopen jaren is een trend te zien dat er steeds meer (incidentele) specifieke uitkeringen worden verstrekt aan gemeenten vanuit het Rijk. In de praktijk komt het regelmatig voor dat bij soortgelijke regelingen sprake is van meerdere projecten die verantwoord moeten worden onder deze regelingen. Het kan dan voorkomen dat de verantwoordingsinformatie vanuit meerdere organisatieonderdelen moet komen. Om de verantwoording en de onderbouwing in goede banen te leiden geeft de accountant een aantal praktische adviezen.

Reactie:

De gemeente zorgt voor een tijdige, volledige en juiste aanlevering van de ingevulde SiSa-verantwoording en onderliggende documentatie. De adviezen van de accountant worden in dit proces meegenomen.